

Många katter och hundar går omkring med tandvärk

Våra husdjur drabbas ofta av tandproblem av olika slag. Tyvärr är det många hundar och katter som går omkring med ständig värk i sin mun pga tandlossning, inflammation i tandköttet och även infektioner. Hundar och katter kan skada en frisk tand genom trauma men de allra flesta tandproblem kan förebyggas genom regelbunden borstning eller rengöring av djurets tänder.

Tandsten är beläggningar på tänderna från matrester och bakterier. Dessa beläggningar kallas plaque och är vitgula i färgen. På ett par dagar förkalkas plaquen och blir hård. Gulbrun tandsten har bildats. Tandstenen sitter delvis på den ytan av tanden som man kan se och delvis på tand- ytan under tandköttet. Det är oftast den osynliga tandstenen som orsakar mest problem. Tandköttet och även käkbenet blir angripet av bakterier vilket leder till tandköttsinflammation och tandlossning. Tandköttsinflammation och tandlossning är både smärtsamt och obehagligt för djuret. Vissa individer slutar äta helt medan andra äter men det tar längre tid än tidigare. Tandköttet blir rött och lättblödande. Bölder kan bildas och varsekret kan tränga fram mellan tänderna eller under tandstenen. Infektioner i tandroten kan visa sig som en öm knöl under ögat. Beteendeförändringar som att hunden eller katten inte längre vill bli klappad runt huvudet förekommer också.

I de flesta fall märker inte ägaren att djuret har ont utan söker veterinärvård pga att djuret luktar illa i munnen. Det varierar väldigt mellan individer vilka som får mycket tandsten och hur tidigt de får problem. Små hundraser får oftare mer tandsten än de större raserna.

Katter drabbas ofta av en tandsjukdom som kallas **FORL**. Det står för Feline Odontoclastic Resorptive Lesions. Detta är en sjukdom där den hårda emaljen på tanden bryts ner och orsakar ömma, blottade delar av tanden. Detta gör att tanden också lätt kan brytas av och skadas ytterligare. Tandköttet blir oftast inflammerat och lättblödande. Sjukdomen gör mycket ont på katten som ofta har svårt att äta. Typiskt är att man ser tandklappring om man vidrör tanden. Man vet inte vad som orsakar FORL och det finns inte heller någon bra behandling. Det bästa är att dra ut de tänder som är angripna.

Tandköttet kan också bli inflammerat och infekterat trots att det inte finns någon tandsten. Hundar kan också få utväxter i tandköttet som kallas epulider. Epulider är godartade men kan växa sig stora och täcka en hel tand. De kan också orsaka fickor där matrester kan fastna. Boxerhundar får ofta epulider. Karies (hål i tänderna) som ofta drabbar oss människor är ganska sällsynt hos sällskapsdjur.

Om djuret redan har mycket tandsten eller tandlossning krävs en munsanering under narkos för att ta bort tandstenen och dra ut alla dåliga tänder. Har djuret skadat en frisk tand kan

den lagas som ett alternativ till extraktion. Åtgärder för skador på en i övrigt frisk tand är den enda typen av tandbehandling som täcks av djurförsäkringen. Många djurägare drar sig för att söva ett äldre djur för tandsanering. Det är viktigt att i dessa lägen tänka på hur ont det gör om man själv har tandvärk och hur mycket det påverkar vårt allmäntillstånd. Trots att det alltid finns en risk med att söva ett äldre djur kan effekten av tandsaneringen göra att djurets livskvalitet förbättras avsevärt. Det är därför viktigt att man diskuterar möjligheterna som finns med sin veterinär.

Det bästa är förstås om man kan förebygga att djuret får tandsten. Det är viktigt att regelbundet undersöka djuret i munnen. Tandborstning eller mekanisk rengöring av tänderna är det mest effektiva sättet att förebygga tandsten. Det finns massor av olika foder, tuggben och fodertillskott som är till för att förebygga tandsten. Dessa produkter kan vara till hjälp men är oftast ej tillräckliga som enda åtgärd. Hundar och katter som äter torrfoder har allmänt mindre tandsten än de som äter burk- eller portionspåsefoder.

Det kan vara särskilt svårt att borsta tänderna på katter. Det kan då vara enklare att använda sig av en kompress eller microfibrertrasa och gno mot tanden med lite specialtandkräm eller klorhexidinlösning. Det finns också tandstenskrapor att köpa som används för att skrapa bort de beläggningar och tandsten som bildats på tänderna. Be gärna din veterinär eller en djursjukvårdare att visa dig hur du på bästa sätt kan sköta ditt djurs tänder.

Det är viktigt att komma ihåg att djur inte visar smärta på ett för oss tydligt sätt. Det är ovanligt att djur gnäller eller skriker när de har ont. Tandproblem är smärtsamma och bör åtgärdas så snart de upptäcks. Tandsten och bakterier i munnen kan även orsaka sjukdomar i tex njurar, lever och hjärta. En god vana är att lyfta på läppen och kontrollera ditt djurs tänder nästa gång ni gosar i soffan.